

MICHAELA KRAJČOVIČ

## CONTEXTUELE TERMINOLOGISCHE ANALYSE IN HET CURRICULUM VAN HET VAKVERTALEN AAN DE COMENIUS UNIVERSITEIT

**Abstract.** Terminologie vormt een essentieel onderdeel van de moderne vertaalpraktijk, en daarom is het belangrijk dat toekomstige vertalers en tolken vertrouwd raken met effectieve methoden en technologische hulpmiddelen. In dit kader wordt een casestudy gepresenteerd waarin studenten tijdens de cursus Terminologie gebruikmaken van de tool Sketch Engine voor terminologiebeheer. De cursus combineert theoretische kaders met praktische vaardigheden en richt zich op het systematisch analyseren, beheren en toepassen van terminologie binnen professionele contexten. Hierbij ligt de nadruk op uitdagingen die ontstaan bij culturele en landspecifieke concepten en op het creëren van tweetalige glossaria met behulp van corpuslinguïstiek. De resultaten tonen aan dat deze geïntegreerde aanpak de competenties van studenten versterkt en hen voorbereidt op de dynamische en steeds veranderende professionele vertaalmarkt. Dit artikel analyseert de benadering van terminologieleer in het vertaalonderwijs aan de Comenius Universiteit in Bratislava, met een specifieke focus op de taalcombinatie Nederlands-Slowaaks.

**Trefwoorden:** terminologieonderwijs; corpuslinguïstiek; vertaalpraktijk; terminologiebeheer

## KONTEKSTOWA ANALIZA TERMINOLOGICZNA W PROGRAMIE NAUCZANIA TŁUMACZEŃ SPECJALISTYCZNYCH NA UNIWERSYTECIE KOMENSKIEGO

**Abstrakt.** Terminologia jest kluczowym elementem współczesnej praktyki tłumaczeniowej, dlatego przyszli tłumacze pisemni i ustni powinni zapoznać się ze skutecznymi metodami i narzędziami technologicznymi. W tym kontekście przedstawiono studium przypadku, w którym studenci uczący się terminologii wykorzystują narzędzie Sketch Engine do zarządzania terminologią.

---

MICHAELA KRAJČOVIČ is PhD-studente, Comenius Universiteit in Bratislava, Faculteit Geesteswetenschappen, Leerstoel voor Duitse, Nederlandse en Scandinavische Studies; correspondentieadres: Šafárikovo námestie 6, 814 99 Bratislava, Slovakia; e-mail: [michaela.zarecka@uniba.sk](mailto:michaela.zarecka@uniba.sk); ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-0999-6424>.

Kurs łączy ramy teoretyczne z umiejętnościami praktycznymi, koncentrując się na systematycznej analizie, zarządzaniu i zastosowaniu terminologii w kontekstach branżowych. Szczególną uwagę zwrócono na wyzwania związane z pojęciami specyficznymi dla danego kraju i kultury oraz na tworzenie dwujęzycznych glosariuszy z wykorzystaniem lingwistyki korpusowej. Wyniki pokazują, że to zintegrowane podejście wzmacnia kompetencje studentów i przygotowuje ich do dynamicznego i stale zmieniającego się rynku tłumaczeniowego. Artykuł analizuje podejście do nauczania terminologii na kierunku translatoryka na Uniwersytecie Komeńskiego w Bratysławie, ze szczególnym uwzględnieniem kombinacji językowej niderlandzko-słowackiej.

**Słowa kluczowe:** nauczanie terminologii; lingwistyka korpusowa; praktyka tłumaczeniowa; zarządzanie terminologią

CONTEXTUAL TERMINOLOGICAL ANALYSIS  
IN THE CURRICULUM OF SPECIALIZED TRANSLATION  
AT COMENIUS UNIVERSITY

**Abstract.** Terminology is an essential part of modern translation practice, and therefore it is important for future translators and interpreters to become familiar with effective methods and technological tools. In this context, a case study is presented in which terminology students use the Sketch Engine tool for terminology management. The course combines theoretical frameworks with practical skills aimed at systematically analysing, managing and applying terminology within professional contexts. Here, the focus is on challenges that arise with culturally and country-specific concepts and on creating bilingual glossaries using corpus linguistics. The results show that this integrated approach strengthens students' competencies and prepares them for the dynamic and ever-changing professional translation market. This article analyses the approach to terminology education in the translation course at Comenius University in Bratislava, with a specific focus on the Dutch-Slovak language combination.

**Keywords:** terminology education; corpus linguistics; translation practice; terminology management

INLEIDING

Terminologie vormt een essentieel onderdeel van taal, omdat het nauwkeurige formuleringen van specifieke concepten binnen uiteenlopende vakgebieden mogelijk maakt. Het concept is het uitgangspunt: terminologie is gericht op het identificeren, analyseren en structureren van concepten en het benoemen ervan (Cabré, 1999). Voor studenten van vertaal- en tolkopleidingen is het beheersen van terminologie van cruciaal belang, aangezien zij verantwoordelijk zijn voor het overbrengen van betekenis tussen talen en culturen. Dit is met name relevant bij het vertalen van vakteksten en het omgaan met cultureel specifieke concepten, waarbij terminologische duidelijkheid en contextbegrip noodzakelijk zijn.

Elk vakgebied beschikt over een unieke terminologische structuur, die naast taalkundige kennis ook domeinspecifiek inzicht vereist. Om studenten hierop voor te bereiden, vormt terminologieonderwijs een fundamentele pijler binnen de vertaalopleiding. In deze case study in de cursus Terminologie aan de Comenius Universiteit (opleiding Nederlandse Taal en Cultuur) wordt zowel theoretische kennis als praktische toepassing van terminologie behandeld. De nadruk ligt op het identificeren en analyseren van vaktermen, het zoeken naar equivalenten in de doeltaal en het werken met terminologische hulpmiddelen, zoals terminologiedatabases.

Daarnaast leren studenten systematisch terminologielijsten samenstellen ter ondersteuning van hun vertaalvaardigheden. Hierbij verdiepen zij zich in domeinen die verband houden met culturele en landspecifieke kennis. Een belangrijk aspect is de kritische analyse van terminologische verschillen tussen talen en de reflectie op de implicaties daarvan voor de vertaalpraktijk.

De opkomst van informatietechnologie heeft het vertaalproces aanzienlijk veranderd, met name door de introductie van automatische vertaalsystemen, CAT-tools en moderne software voor terminologiebeheer. Het curriculum speelt in op deze ontwikkelingen door studenten vertrouwd te maken met computertools. In onze casestudy is dat Sketch Engine. Deze software, gericht op corpusbeheer en tekstanalyse, stelt studenten in staat om terminologie op een systematische en efficiënte manier te beheren. In de casestudy die hier wordt besproken, passen studenten Sketch Engine toe voor het genereren, beheren en analyseren van terminologische lijsten.

Terminologie en haar (on)vertaalbaarheid is door Štefková (2018) behandeld in het kader van rechtsterminologie. Bij taalcombinaties van minder verspreide talen zoals Nederlands en Slowaaks ontbreekt vaak volledige equivalentie van termen. Zeker bij cultuurspecifieke teksten is systematisch terminologisch werk onmisbaar. Gespecialiseerde woordenlijsten helpen studenten bij het aanpakken van culturele en juridische termen, wat bijdraagt aan consistentie en nauwkeurigheid in vertalingen. Dit is bijzonder relevant voor cultuurspecifieke onderwerpen, waar terminologische uniformiteit cruciaal is.

Dit artikel onderzoekt de methodologieën, hulpmiddelen en technologieën die binnen het curriculum worden ingezet, met aandacht voor hun effect op de ontwikkeling van terminologische competentie bij studenten. De integratie van moderne terminologietools bereidt afgestudeerden voor op de uitdagingen van een dynamische vertaalmarkt, waar precisie, uniformiteit en efficiëntie de kern vormen van professionele vertalingen.

## 1. THEORETISCHE ACHTERGRONDEN

Terminologie verwijst enerzijds naar een verzameling vakinhoudelijke termen die tot een specifiek vakgebied behoren en anderzijds naar de taalkundige discipline die termen, hun eigenschappen en gebruik bestudeert – ook wel bekend als de terminologietheorie (Masár, 2000). Arntz en Picht (1991) definiëren terminologie als een geheel van concepten en hun bijbehorende benamingen binnen een vakgebied en beschouwen het als een integraal onderdeel van de professionele taal. Terminologie omvat dus zowel vaktaal en vakteksten als de theoretische grondslagen daarvan.

De onderhavige casestudy richt zich op professionele teksten in de culturele en landspecifieke context. Bij het vertalen van specifieke vakkundige teksten wordt een term in de brontaal doorgaans vervangen door een equivalente term in de doeltaal op basis van de definitie van de term. De praktijk is echter complexer: vertalen gaat verder dan het louter vervangen van woorden en uitdrukkingen, zeker bij gespecialiseerde terminologische eenheden. De vertaler dient niet alleen de betekenis en definitie van de term te begrijpen, maar ook rekening te houden met de communicatieve context in zowel de bron- als de doeltaal. Deze contexten zijn vaak bepalend voor de keuze en toepassing van terminologie (Kerremans, 2018).

Corpuslinguïstiek is een relatief jonge discipline binnen de taalkunde en heeft zich sinds de jaren 1950, mede door de ontwikkeling van computertechnologie, sterk ontwikkeld. Vooral vanaf het eind van de twintigste eeuw, met de integratie van digitale methoden in de geesteswetenschappen, opende corpuslinguïstiek nieuwe mogelijkheden voor taalanalyse. Corpuslinguïstiek is geen op zichzelf staande taalkundige discipline, maar een methodologische benadering die toepasbaar is op vrijwel alle disciplines van de taalkunde (McEnery & Wilson, 1996). Zij richt zich op de beschrijving van natuurlijke taaluitingen en de ontwikkeling van taalkundige theorieën op basis van authentieke, in corpora verzamelde teksten.

De analyse van corpora, die gebaseerd is op gedigitaliseerde teksten, maakt het mogelijk zowel de structuur van taal als het daadwerkelijke gebruik ervan te onderzoeken (Lemnitzer & Zinsmeister, 2006).

Binnen vertaalstudies worden doorgaans twee soorten corpora gebruikt: vergelijkende corpora en parallelle corpora. Vergelijkende corpora zijn eentalig en bevatten zowel vertalingen als originele teksten in de doeltaal. Parallelle corpora daarentegen bestaan uit bronteksten en hun vertalingen in de doeltaal (Biel, 2018).

Biel (2018) merkt op dat bestaande corpusinstrumenten voor juridische vertalingen, met name in het geval van nationaal-juridische vertalingen en minder gebruikte talen, nog onvoldoende ontwikkeld zijn. Voor de taalcombinatie Nederlands-Slowaaks, die relatief zelden voorkomt, is het aantal beschikbare parallelle corpora beperkt. Dit maakt het gebruik van ad hoc corpora, ook wel DIY-corpora (Do It Yourself) genoemd, bijzonder nuttig. Zanettin (2002) beschrijft ad hoc corpora als verzamelingen webteksten die specifiek en tijdelijk worden samengesteld voor de vertaling van een bepaalde tekst. Deze corpora zijn open, doorzoekbaar, niet-permanent en bedoeld voor eenmalig gebruik.

Door het gebruik van DIY-corpora kunnen vertalers, ondanks het gebrek aan uitgebreide parallelle corpora, relevante en contextspecifieke terminologische gegevens verzamelen. Dit is vooral gunstig bij het vertalen van gespecialiseerde teksten tussen minder verspreide talen, zoals het Nederlands en het Slowaaks.

## 2. TECHNOLOGIEËN IN TERMINOLOGIEONDERWIJS

Taalonderwijs wordt, net als andere disciplines, sterk beïnvloed door moderne technologieën en ontwikkelingen in de IT-sector. Deze invloeden zijn onvermijdelijk, en kunnen effectief worden ingezet om het onderwijs in vaktaal te verbeteren en te stroomlijnen. In het vertaalonderwijs zetten wij moderne technologieën in om studenten vertrouwd te maken met geavanceerde methoden voor terminologieverwerking en vertaling.

Een belangrijk hulpmiddel binnen ons curriculum is het gebruik van corpusmanagementtools, zoals Sketch Engine, die een centrale rol spelen bij terminologiebeheer en -analyse. Dergelijke tools stellen studenten in staat om termen in teksten te identificeren, hun frequentie en collocaties te analyseren, evenals verschillende registers en stijlen te onderscheiden. Hierdoor kunnen studenten vertalingen nauwkeuriger afstemmen op de doelgroep van de doeltaalteksten. Door te werken met authentieke teksten raken zij vertrouwd met het daadwerkelijke gebruik van termen in context, wat essentieel is voor hun toekomstige professionele praktijk.

Een recente ontwikkeling die het vertaalonderwijs aanzienlijk beïnvloedt, is de opkomst van kunstmatige intelligentie (AI). Hoewel er aanvankelijk scepsis bestond over de mogelijkheden van AI, wordt het inmiddels erkend als een waardevol hulpmiddel, mits het gebruik ervan in overeenstemming is met

ethische richtlijnen. Generatieve AI, zoals ChatGPT, biedt verschillende toepassingen binnen het vertaalonderwijs, waaronder terminologiebeheer, termcontrole en het ontwikkelen van woordenlijsten (Pym & Hao, 2024). Li (2024) onderzoekt de mogelijkheden en beperkingen van AI in literair vertalen, terwijl Amini et al. (2024) trends, uitdagingen en toekomstige perspectieven bespreken. Hoewel het onderzoek naar AI in vertaalonderwijs nog in een vroeg stadium verkeert, is het duidelijk dat deze technologie een blijvende rol zal spelen. Het is daarom van belang dat studenten leren hoe zij AI effectief en ethisch kunnen gebruiken.

Binnen het onderwijs voor vertalen en terminologiebeheer, met een focus op de Nederlandse taal en cultuur, biedt de integratie van taaltechnologie mogelijkheden om vertaalprocessen efficiënter te maken. Dit is bijzonder relevant voor taalcombinaties zoals Nederlands en Slowaaks, waar de beschikbaarheid van parallelle tweetalige corpora beperkt is. Studenten ontwikkelen vaardigheden om systematisch te werken met terminologie, zowel voor vertaling als voor het beheren van terminologische bronnen.

Een specifieke benadering in onze casestudy is het gebruik van Sketch Engine voor het creëren van terminologiedatabases. Deze software stelt studenten in staat om termen in authentieke contexten te analyseren, waardoor zij geschikte equivalenten kunnen vinden. Terminografische technieken vergemakkelijken niet alleen een meer nauwkeurige en efficiënte opbouw van terminologische databanken, maar dragen ook bij aan een betere verwerving van vaktaal en het vergroten van de taalvaardigheid in vreemde talen.

### 3. CASESTUDY: IMPLEMENTATIE VAN SKETCH ENGINE IN HET TERMINOLOGIEONDERWIJS

Deze casestudy behandelt cursus terminologie van de derdejaarsstudenten van de vertaal- en tolkopleiding Nederlands aan de Comenius Universiteit in Bratislava, in het kader van de cursus Grondbeginselen van zakelijke communicatie in het Nederlands 2. Deze cursus, die deel uitmaakt van het verplichte curriculum voor studenten die zich specialiseren in Nederlands, bestaat uit twee complementaire onderdelen: taal oefeningen en terminologie.

Het onderdeel taal oefeningen maakt gebruik van professioneel lesmateriaal, zoals tekstboeken, actuele teksten en audiovisuele middelen. Hierbij worden authentieke communicatieve situaties gesimuleerd die relevant zijn voor professionele contexten. Het primaire doel is om de taalvaardigheid van

studenten te versterken, met nadruk op het verwerven van specifieke taalstructuren en het ontwikkelen van creatieve schrijfvaardigheden.

In deze casestudy richten we ons op het onderdeel terminologie van de cursus. Dit onderdeel biedt een grondige introductie in zowel de theoretische als praktische aspecten van terminologie, met bijzondere aandacht voor het beheren en ontwikkelen van terminologische hulpmiddelen, zoals glossaria.

De cursus combineert theoretische kaders, praktijkvoorbeelden en casestudies om studenten vertrouwd te maken met terminologie als essentieel onderdeel van de vertaalwetenschap. Hierbij komen de volgende kernaspecten aan bod: de definitie en het belang van terminologie als discipline; het begrip *term* en de rol van termen binnen verschillende vakgebieden; het onderscheid tussen algemene taal en vaktaal; de kenmerken van vakspecifieke terminologie; methodologieën en strategieën voor terminologiebeheer, waaronder terminologie-extractie, classificatie, standaardisatie en het onderhoud van terminologische databanken.

Een Moodle-cursus vormt de theoretische basis die in het kader van het PACI-project (Professional Accessible Community Interpreting)<sup>1</sup> ontwikkeld werd. Deze cursus richt zich op het terminologiebeheer en het gebruik van vertaaltechnologische hulpmiddelen in de praktijk van (sociaal) vertalers en tolken. De belangrijkste hoofdstukken zijn terminologiepraktijk, terminografische werkmethode, terminologische producten en terminologiebeheersystemen. Die zijn verplicht in het kader van het vak in onze casestudy. Daarnaast hebben de studenten andere hoofdstukken ter beschikking zoals corpora en corpusanalysetools, vertaalgeheugens en alignmenttools, automatische termextractie, terminologie en computerondersteund vertalen en terminologie en computerondersteund tolken.

Aanvullend geven de studenten in de les presentaties over zelfgekozen onderwerpen, zoals het politieke systeem, het parlement en de regering, het schoolsysteem, de staatsstructuur en vennootschappen. Het laatste onderdeel van de cursus richt zich op de praktische toepassing van terminologiebeheer. Studenten ontwikkelen glossaria op basis van de onderwerpen uit hun presentaties. Hierbij organiseren en beheren zij termen door definities, contextvoorbeelden en bronnen toe te voegen. Daarnaast maken zij kennis met de voordelen van corpusanalysetools, zoals Sketch Engine, waarmee zij zelfstandig termen in context kunnen analyseren en verwerken.

---

<sup>1</sup> De cursus is toegankelijk op Moodle van de Comenius Universiteit op <https://moodle.uniba.sk/course/view.php?id=2541>.

Het onderdeel terminologie binnen de cursus richt zich niet alleen op de praktische aspecten van terminologiebeheer, maar ook op de onderliggende theoretische concepten, zoals terminografische werkmethoden en standaardisatieprocessen. Een belangrijk aspect daarbij is de analyse van relaties tussen terminologische systemen in het Slowaaks en het Nederlands. Deze vergelijking biedt inzicht in de overeenkomsten en verschillen tussen de twee talen, vooral bij het vertalen van culturele en landspecifieke termen.

Ook wordt aandacht besteed aan de complexiteit van vaktaal, die vaak wordt gekenmerkt door ambiguïteit en variabiliteit. Deze kenmerken ontstaan door het gebruik van verschillende registers, de overlap met algemene taal en de dynamische aard van taalontwikkeling. Om deze uitdagingen te overwinnen, maken studenten gebruik van gespecialiseerde corpuslinguïstiek. Tools zoals Sketch Engine stellen hen in staat de structuur en het gebruik van termen te analyseren door middel van collocaties, concordanties en frequentiepatronen in grote tekstcorpora.

Een belangrijk aanvullend perspectief is de toepassing van kwantitatieve onderzoeksmethoden binnen terminologie. Hierbij wordt gebruikgemaakt van mathematische benaderingen voor het analyseren van termen en hun eigenschappen, wat een objectieve basis biedt voor de beschrijving en standaardisatie van terminologie (Levická & Zumrík, 2019). Deze methodologie maakt het mogelijk om de grenzen tussen vakgebieden te verkennen en de hiërarchische structuur van termen binnen conceptuele systemen nauwkeuriger te bepalen.

Door deze combinatie van theoretische kaders, technologische hulpmiddelen en kwantitatieve analyse ontwikkelen studenten de vaardigheden om terminologie effectief te beheren, met bijzondere aandacht voor de specifieke uitdagingen van minder verspreide taalcombinaties zoals Nederlands-Slowaaks. Dit leidt niet alleen tot een dieper inzicht in terminologie in context, maar versterkt ook hun vermogen om zelfstandig terminologische equivalenten te creëren bij het ontbreken van gevestigde termen.

#### 4. SKETCH ENGINE IN TERMINOLOGIEONDERWIJS

In onze casestudy maken we gebruik van de software Sketch Engine ([www.sketchengine.eu](http://www.sketchengine.eu)), een geavanceerde tool voor corpusanalyse en -verwerking die van groot belang is voor linguïsten, vertalers en taalonderzoekers. Sketch Engine biedt gebruikers de mogelijkheid om grote taalcorpora te

creëren en te analyseren en beschikt over een breed scala aan functies voor tekstverwerking.

De belangrijkste functies van Sketch Engine omvatten het genereren van concordanties (contextuele weergaven van termen in teksten), woordfrequentieanalyse, collocatie-identificatie (het vaststellen van woorden die vaak samen voorkomen), herkenning van zinsdelen en syntactische patronen.

Een van de praktische toepassingen van Sketch Engine binnen terminologiebeheer is het identificeren en extraheren van termen uit corpora op basis van frequentie of patroonherkenning. Dit stelt gebruikers in staat om technische en vakspecifieke termen in context te analyseren, wat van groot belang is bij het opstellen van gespecialiseerde woordenlijsten. Hoewel de software niet specifiek ontworpen is voor het creëren van lexicons of woordenlijsten, vormt zij een waardevol onderdeel van een breder terminologiebeheerproces.

Sketch Engine ondersteunt meer dan 90 talen, waaronder Slowaaks en Nederlands, en biedt de mogelijkheid om rechtstreeks via de website gebruikersspecifieke corpora te creëren. Deze functie is bijzonder geschikt voor het ontwikkelen van onderwerp- of domeinspecifieke corpora, wat meer flexibiliteit biedt bij het analyseren van taalkundig materiaal. (Kilgarriff et al., 2014)

Tijdens de workshops hebben onze studenten deze functionaliteiten in de praktijk toegepast door eigen corpora samen te stellen en te analyseren. Dit stelde hen in staat om terminologische patronen en contexten te onderzoeken binnen specifieke domeinen.

Gezien het belang van Sketch Engine voor taalonderzoek, vertaalonderwijs en het ontwikkelen van taalhulpbronnen, beschouwen wij de integratie ervan in het curriculum van de vertaalopleiding Nederlands als bijzonder nuttig. De software biedt studenten niet alleen praktische ervaring in corpusanalyse, maar versterkt ook hun competentie in terminologiecreatie en -beheer.

## 5. ANALYSE VAN TERMEXTRACTIE IN SKETCH ENGINE

In de casestudy hebben studenten in de les Sketch Engine geëvalueerd door ermee te werken en te onderzoeken welke functionaliteiten deze biedt en hoe zij deze in de praktijk kunnen toepassen. In deze analyse tonen we vier methoden hoe corpora opgebouwd kunnen worden en vergelijken we de kwaliteit van geautomatiseerde terminologie-extractie met Sketch Engine. De focus ligt op het identificeren van de meest nauwkeurige en relevante termen binnen het

domein van de overheid en het parlement, wat een van de onderwerpen van de cursus is.

Voor deze studie werden vier verschillende corpora samengesteld, elk gebaseerd op een andere methode. Het eerste corpus werd opgebouwd door webteksten te verzamelen op basis van specifieke zoekwoorden zoals *overheid*, *parlement*, *ministerie*, *wetgeving*, *wet* en *regering*. Het tweede corpus bestond uit teksten afkomstig van de officiële Nederlandse overheidswebsite *rijksoverheid.nl*, een platform dat beleidsstukken, wetgeving en andere officiële documenten bevat. Het derde corpus werd gecreëerd door gegevens te extraheren van specifieke webpagina's die direct betrekking hebben op wetgeving en parlementaire activiteiten, waaronder *rijksoverheid.nl*, *parlement.nl*, *tweedekamer.nl* en *eerstekamer.nl*. Het laatste corpus was gebaseerd op de volledige tekst van de *Nederlandse Grondwet*, met als doel te onderzoeken of deze primaire bron de meest accurate terminologie bevat.

Om de extractie consistent te houden, werd in Sketch Engine gebruikgemaakt van de standaardinstellingen voor sleutelwoorden en termenextractie. In elk corpus werden 50 enkelvoudige termen (single-words) en 50 meerwoordige termen (multi-word terms) geselecteerd voor analyse.

De eerste methode, gebaseerd op zoekwoorden, leverde een breed scala aan termen op, maar introduceerde ook aanzienlijke ruis. Naast relevante begrippen zoals *stembureau* en *ministerraad* werden termen geïdentificeerd die slechts een indirecte of marginale relatie met het onderwerp hadden, zoals *betalingstransactie* en *zoekgebieden*. Hoewel sommige meerwoordige termen specifiek waren, bleven er nog steeds begrippen aanwezig die voornamelijk economisch of administratief van aard waren en geen directe juridische of parlementaire relevantie hadden.

De methode waarbij teksten van *rijksoverheid.nl* werden gebruikt, gaf een verbeterde nauwkeurigheid in termen van aan wetgeving gerelateerde terminologie. Begrippen als *belastingverdrag* en *ministerraad* waren prominent aanwezig, maar de extractie bevatte ook niet-gerelateerde termen, waaronder woorden uit de internationale politiek zoals *Nigeriaanse* en *hongersnood*. Dit toont aan dat de website bredere beleidsgebieden bestrijkt dan uitsluitend wetgeving en parlementaire zaken.

Het corpus gebaseerd op specifieke URL's leverde de meest nauwkeurige terminologie op. Dit komt doordat de geselecteerde websites primair gericht waren op parlementaire en juridische processen. De geanalyseerde termen omvatten cruciale begrippen zoals *kamerlid*, *plenaire debat* en *parlementaire enquête*. Een belangrijk voordeel van deze methode was een kleiner aantal

irrelevante termen, wat resulteerde in een betere terminologielijst over het gekozen onderwerp.

De extractie uit de *Nederlandse Grondwet* leverde de hoogste mate van precisie op in termen van juridische terminologie. Begrippen zoals *grondwetsherziening*, *recht op vergadering* en *wetgevende macht* kwamen naar voren. Het nadeel van deze methode was echter dat de terminologie strikt beperkt bleef tot constitutionele termen en geen bredere politieke concepten omvatte, zoals regeringsvorming en parlementaire besluitvorming.

Uit methodologisch oogpunt blijkt dat de kwaliteit van terminologie-extractie niet alleen afhankelijk is van de bronselectie, maar ook van de instellingen die in Sketch Engine worden gebruikt. Het toepassen van standaardinstellingen kan leiden tot inconsistenties, zoals de opname van minder relevante of contextafhankelijke termen. Bovendien bleken sommige methoden, zoals zoekwoordenextractie, gevoeliger voor ruis dan andere methoden die zich baseerden op afgebakende juridische teksten. Een mogelijke verbetering zou kunnen bestaan uit het instellen van filters en het handmatig valideren van de belangrijkste termen.

Samenvattend toont deze analyse aan dat de methode gebaseerd op geselecteerde URL's de beste balans biedt tussen nauwkeurigheid en relevantie, terwijl de extractie uit de *Nederlandse Grondwet* de meest zuivere juridische terminologie opleverde. De methode gebaseerd op zoekwoorden bleek het minst nauwkeurig vanwege de brede spreiding van onderwerpen, terwijl *rijksoverheid.nl* een tussenpositie innam, waarbij zowel nuttige juridische termen als niet-gerelateerde beleidsbegrippen werden geïdentificeerd. Om terminologie-extractie verder te optimaliseren, wordt aanbevolen om een gecombineerde methode te hanteren waarin handmatige validatie wordt geïntegreerd met geavanceerde filters, om zo een meer precieze terminologiedatabase op te bouwen.

## 6. RESULTATEN EN DISCUSSIE

Ondanks de duidelijke voordelen van Sketch Engine ervoeren studenten in onze casestudy het werken met de software in het begin als uitdagend. Dit was voornamelijk te wijten aan de noodzaak om eerst praktische vaardigheden in het gebruik van de tool te verwerven. Deze uitdaging sluit echter aan bij de “leren door te doen”-benadering, waarbij studenten de mogelijkheid krijgen flexibel te reageren op uiteenlopende situaties en specifieke behoeften in hun

professionele praktijk. Echter voor de opmaking van tweetalige terminologie-lijsten voor een specifiek domein vonden ze het efficiënter om terminologie handmatig te kiezen met behulp van de presentatie over het specifiek onderwerp.

Het onderwijs is er niet op gericht om studenten tot experts in specifieke tools op te leiden, maar om hen vertrouwd te maken met technologieën die hun vertaalwerk ondersteunen en efficiënter maken. Daarbij wordt benadrukt dat deze hulpmiddelen de feitelijke vertaaltaak niet vervangen, maar juist de vertaler ondersteunen bij analytische en terminologische processen.

### CONCLUSIE

In de huidige dynamische vertaal- en tolkwereld is een grondige beheersing van terminologie van cruciaal belang, vooral bij taalcombinaties zoals Nederlands-Slowaaks. Dit artikel heeft geïllustreerd hoe het curriculum aan de Comenius Universiteit inspeelt op moderne trends en beroepsvereisten door informatietechnologie en corpusinstrumenten te integreren in het terminologieonderwijs.

De cursus Grondbeginselen van zakelijke communicatie in het Nederlands 2 voorziet studenten van zowel theoretische kennis als praktische vaardigheden op het gebied van terminologiebeheer. Studenten leren effectief met professionele teksten te werken, terminologische equivalenten in context te zoeken en moderne hulpmiddelen toe te passen. Deze geïntegreerde aanpak verbetert niet alleen hun terminologische competentie, maar versterkt ook hun voorbereiding op de professionele praktijk.

De inzet van computertechnologie, kunstmatige intelligentie (zoals ChatGPT) en corpustools opent nieuwe mogelijkheden voor het onderwijs en de professionele vertaalpraktijk. Studenten worden gestimuleerd om actieve deelnemers aan het leerproces te zijn, wat hun vermogen vergroot om zelfstandig terminologische problemen op te lossen en vertalingen nauwkeurig in context te plaatsen.

Door de nadruk te leggen op technologische innovatie en het belang van contextueel begrip, draagt de modernisering van het terminologieonderwijs bij aan het ontwikkelen van zowel taalkundige als professionele vaardigheden. Dit stelt studenten in staat om concurrerend te blijven op de arbeidsmarkt.

Concluderend verwachten wij dat terminologie, met verdere technologische vooruitgang en verbeterde onderwijsmethodologieën, een nog prominentere

rol zal spelen binnen de vertaalpraktijk. De pedagogische waarde ervan zal daardoor toenemen, wat toekomstige generaties vertalers en tolken beter zal voorbereiden op de complexe eisen van het beroep. Zo blijven afgestudeerden niet alleen voldoen aan de huidige eisen van de vertaalmarkt, maar dragen zij ook bij aan de verdere ontwikkeling van het vakgebied.

## BIBLIOGRAFIE

- Amini, M., Ravindran, L., & Lee, K. (2024). Implications of using AI in translation studies: Trends, challenges, and future direction. *Asian Journal of Research in Education and Social Sciences*, 6(1), 740–754. <https://doi.org/10.55057/ajress.2024.6.1.67>
- Arntz, R., & Picht, H. (1991). *Einführung in die Terminologearbeit*. Georg Olms.
- Biel, Ł. (2018). Corpora in institutional legal translation: Small steps and the big picture. In F. P. Ramos (Ed.), *Institutional Translation for International Governance: Enhancing Quality in Multilingual Legal Communication* (pp. 25–36). Bloomsbury.
- Cabré, T., & Sager, J. C. (1999). *Terminology: Theory, methods and applications*. John Benjamins Publishing.
- Kerremans, K. (2018). Hoe de term wordt vertaald: Vertaalopties buiten het kader van de termfiche. *Roczniki Humanistyczne*, 66(5, Special Issue), 65–79. <https://doi.org/10.18290/rh.2018.66.5s-7>
- Kilgariff, A., Baisa, V., Bušta, J., Jakubíček, M., Kovář, V., Michelfeit, J., Rychlý, P., & Suchomel, V. (2014). The sketch engine. *Lexicography*, 1(1), 7–36. <https://doi.org/10.1007/s40607-014-0009-9>
- Lemnitzer, L., & Zinsmeister, H. (2006). *Korpuslinguistik: Eine Einführung*. Gunter Narr.
- Levická, J., & Zumrík, M. (2019). Language for special purposes and the research of its vocabulary. *Journal of Linguistics / Jazykovedný Casopis*, 70(3), 573–590. <https://doi.org/10.2478/jazcas-2020-0005>
- Li, Q. (2024). Bridging languages: The potential and limitations of AI in literary translation – A case study of the english translation of a pair of Peacocks Southeast Fly. *Advances in Humanities Research*, 8(1), 1–7. <https://doi.org/10.54254/2753-7080/8/2024091>
- Masár, I. (2000). *Ako pomenúvame v slovenčine: Kapitoly z terminologickej teórie a praxe*. Slovenská jazykovedná spoločnosť SAV.
- McEnery, T., & Wilson, A. (1996). *Corpus Linguistics*. Edinburgh University Press.
- Pym, A., & Hao, Y. (2024). What activities can help students use technologies better? In A. Pym, & Y. Hao (Eds.), *How to Augment Language Skills* (pp. 82–130). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781032648033-5>
- Štefková, M. (2018). Grenzen van de (on)vertaalbaarheid van de nationale rechtsterminologie in context van de Europese harmonisatietendensen. *Roczniki Humanistyczne*, 66(5), speciale uitgave, 39–48. <https://doi.org/10.18290/rh.2018.66.5s-5>
- Zanettin, F. (2002) DIY Corpora: The WWW and the Translator. In B. Maia, J. Haller, & M. Urlrych (Eds.), *Training the Language Services Provider for the New Millennium* (pp. 239–248). Universidade do Porto.